

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **D. L.**, zast. Mgr. Libuše Hrušovou, advokátkou, se sídlem Veverkova 2707/1, Plzeň, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 9. 2022, č. j. , v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 1. 2023, č. j. 17 Ad 31/2022-80,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1]Žalovaná rozhodnutím ze dne 15. 9. 2022, č. j. [obsahuje citlivé údaje], k námitkám žalobkyně změnila své rozhodnutí ze dne 14. 4. 2021, č. j. [obsahuje citlivé údaje], tak, že se podle § 56 odst. 1 písm. e) ve spojení s písm. b) a § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), ode dne 1. 9. 2018 zvyšuje výše invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, který činí 10.162 Kč měsíčně a zvyšuje se podle příslušných nařízení vlády od ledna 2019 na částku 10.986 Kč měsíčně, od ledna 2020 na částku 11.759 Kč měsíčně, od ledna 2021 na částku 12.407 Kč měsíčně a od ledna 2022 na částku 13.173 Kč měsíčně.

[2]Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) rozsudkem ze dne 9. 1. 2023, č. j. 17 Ad 31/2022-80, zamítl žalobu proti uvedenému rozhodnutí žalované o námitkách.

[3]Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž navrhl jeho zrušení a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení. Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhla její zamítnutí.

[4]Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátkou v souladu s § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v účinném znění (dále jen „s. ř. s.“).

[5]Kasační stížnost byla podána ve věci, v níž před krajským soudem rozhodovala specializovaná samosoudkyně, a proto se musel Nejvyšší správní soud dále zabývat otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, jinak by ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou.

[6]O přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve světle odstavce 52 usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS).

[7]Krajský soud v napadeném rozsudku učinil závěr o správnosti stanovení data vzniku stěžovatelovy invalidity třetího stupně ke dni 1. 9. 2018. Poukázal přitom na svůj předchozí rozsudek ze dne 11. 7. 2022, č. j. 16 Ad 52/2021-113, ve kterém na základě srovnávacího posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Českých Budějovicích (dále jen „posudková komise v Českých Budějovicích“) ze dne 30. 3. 2022 a jeho doplnění ze dne 7. 6. 2022 zrušil předchozí rozhodnutí žalované o námitkách ze dne 15. 7. 2021, č. j. [obsahuje citlivé údaje]. Posudková komise v Českých Budějovicích označila za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele [obsahuje citlivé údaje] a za datum vzniku jeho invalidity třetího stupně ukončení výdělečné činnosti ze zdravotních důvodů ke dni 1. 9. 2018 (oproti původně stanovenému datu 4. 12. 2018). Srovnávací posudek posudkové komise v Českých Budějovicích i jeho doplnění považoval krajský soud za dostatečně podrobný, přezkoumatelný a obsahující jednoznačný i logicky odůvodněný závěr, že [obsahuje citlivé údaje] jako rozhodné zdravotní postižení způsobila další zhoršení ostatních zdravotních potíží stěžovatele a že jím zmiňovaný [obsahuje citlivé údaje] je často průvodním jevem právě [obsahuje citlivé údaje], i když se u posuzovaného objevil poprvé po úrazu ze dne 13. 10. 2008, avšak poté byl [obsahuje citlivé údaje]. Dále krajský soud poukázal i na posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Plzni (dále jen „posudková komise v Plzni“) ze dne 22. 10. 2021, který byl taktéž opatřen v předchozím žalobním řízení. Ten považoval za rozhodné zdravotní postižení stěžovatele [obsahuje citlivé údaje] a za den vzniku invalidity třetího stupně 4. 12. 2018, kdy byl na [obsahuje citlivé údaje]. Nicméně podle krajského soudu obě posudkové komise nesouhlasily s námitkou stěžovatele, že jeho invaliditu třetího stupně bylo zapotřebí vztahovat již na poúrazové období. Podle srovnávacího posudku posudkové komise v Českých Budějovicích je v tomto ohledu rozhodné, že po úrazu měl stěžovatel zachovaný částečný pracovní potenciál, byl až do 1. 9. 2018 zapojen do pracovního procesu a na svůj zdravotní stav byl

pokračování

částečně adaptován. Konečně krajský soud neprovedl stěžovatelem navržený důkaz revizním znaleckým posudkem pro nadbytečnost, neboť posudkové komise provedly podrobná hodnocení jeho zdravotního stavu na základě lékařských zpráv a skutkový stav věci byl zjištěn dostatečným způsobem. S těmito závěry krajského soudu se ztotožnila žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti.

[8]Podle stěžovatele mu však invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně neměl být přiznán od 1. 9. 2018 z důvodu [obsahuje citlivé údaje]. Již v posudku posudkové komise v Plzni ze dne 10. 12. 2020, který byl vyhotoven ve věci krajského soudu sp. zn. 16 Ad 57/2019, se přitom uvádí, že stěžovatel je invalidní ve třetím stupni kvůli [obsahuje citlivé údaje], který je v příčinné souvislosti se zraněním utrpěným při úrazu ze dne 13. 10. 2008. K této skutečnosti se však krajský soud nějak nevyjádřil. Dále namísto pouhého hodnocení okamžiku vzniku invalidity třetího stupně, který podle stěžovatele nastal dříve než 1. 9. 2018, byl vypracován zcela nový posudek posudkové komise v Českých Budějovicích, jenž dospěl k závěru o [obsahuje citlivé údaje] jako rozhodném zdravotním postižení posuzovaného. S ohledem na rozdílné posouzení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu oběma posudkovými komisemi a z toho vyplývající nepřesvědčivost jejich posudků navrhl stěžovatel vypracování znaleckého posudku soudem ustanoveným znalcem, který však krajský soud kvůli nadbytečnosti neprovedl, ačkoliv bez něho nebylo možné správné zjištění skutkového stavu věci. Stěžovatel přitom setrvává na tom, že invalidita třetího stupně byla u něho způsobena [obsahuje citlivé údaje], která byla způsobena v souvislosti se zraněním, k němuž došlo při úrazu ze dne 13. 10. 2008. Této skutečnosti nasvědčují i lékařské zprávy ze dne 12. 5. 2011, 24. 5. 2011 a 14. 1. 2016. Navíc úraz, jenž způsobil zdravotní komplikace, se stal v sedmnácti letech, tedy ještě před dovršením dospělosti stěžovatele, který se od této doby léčí a je pracovně nezařaditelný. Za této situace měla žalovaná postupovat podle § 42 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění a mimořádně vyšší invalidního důchodu navýšit. K této námitce se však krajský soud vůbec nevyjádřil.

[9]Ve vztahu k uvedené kasační argumentaci je nutné nejprve poukázat na ustálenou judikaturu, podle níž posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise, jak vyplývá z § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003-82, publikovaný pod č. 526/2005 Sb. NSS). V posudku takové odborné lékařské komise se přitom hodnotí nejenom celkový zdravotní stav a dochované pracovní schopnosti pojištěnce, nýbrž se v něm zaujímají i posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, zániku či dalším trvání. Tento posudek je tedy v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Posudek, který se zpracovává v řízení o žalobě proti rozhodnutí o nepřiznání invalidního důchodu, lze považovat za úplný a přesvědčivý jen v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným žalobcem a tyto posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní.

Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost, přitom nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003-48, ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003-61, a ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004-58). V dalším rozsudku ze dne 4. 7. 2012, č. j. 6 Ads 61/2012-15, Nejvyšší správní soud zdůraznil, že stanovení data vzniku invalidity „*patří nesporně k zásadním posudkovým závěrům, a to s ohledem na jeho význam pro posouzení podmínek vzniku nároku na invalidní důchod. Datum vzniku invalidity by mělo být objektivně a přesvědčivě odůvodněno. Vznik invalidity je základním a výchozím předpokladem pro stanovení data, od něhož je důchod přiznáván*“. Pokud by však o správnosti či úplnosti posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ohledně určení počátku invalidity byly pochybnosti, které by mohl odstranit soudem ustanovený znalec z oboru posudkového lékařství, je namístě provedení tohoto znaleckého posudku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2003, č. j. 2 Ads 9/2003-50).

[10]V posuzované věci krajský soud při stanovení okamžiku vzniku invalidity třetího stupně vycházel z posudku posudkové komise v Českých Budějovicích ze dne 30. 3. 2022 a jeho doplnění ze dne 7. 6. 2022, v nichž se uvádí, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele nebyly následky úrazu, ale [obsahuje citlivé údaje], která měla jednoznačně negativní vliv na celkový vývoj stavu posuzovaného po úrazu ze dne 13. 10. 2008. Vznik [obsahuje citlivé údaje] přitom souvisel především s [obsahuje citlivé údaje], nikoliv jen s úrazem, když [obsahuje citlivé údaje] není medicínsky jednoznačným důvodem k [obsahuje citlivé údaje], který se u [obsahuje citlivé údaje] vytváří i bez úrazové etiologie. V rámci [obsahuje citlivé údaje] se u posuzovaného postupně manifestovaly další komplikace, které po jistou dobu nebyly natolik závažné, aby nebyl schopen výkonu práce za ulehčených pracovních podmínek, když navíc po opakovaných dočasných pracovních neschopnostech došlo k částečné stabilizaci jeho stavu. K ukončení jeho výdělečné činnosti ze zdravotních důvodů došlo až dne 1. 9. 2018, který je nutné považovat za rozhodné datum vzniku jeho invalidity třetího stupně. Na této skutečnosti přitom měly nesporný vliv komplikace [obsahuje citlivé údaje] včetně [obsahuje citlivé údaje] posuzovaného, přičemž k jeho vyřazení z pracovního procesu nevedla jen přítomnost [obsahuje citlivé údaje].

[11]Dále krajský soud vycházel z posudku ze dne 22. 10. 2021, přičemž zmínil, že v něm posudková komise v Plzni učinila stejné závěry ohledně stupně invalidity i data jejího vzniku ke dni 4. 12. 2018 jako ve svém předchozím posudku ze dne 10. 12. 2020. Proto nelze krajskému soudu vytýkat, že se k tomuto předchozímu posudku nijak nevyjádřil. V něm posudková komise v Plzni uvedla, že u stěžovatele se jedná o dlouhodobě nepříznivý stav způsobený zejména [obsahuje citlivé údaje], který byl objektivizován ke dni 4. 12. 2018, a s [obsahuje citlivé údaje]. Stav posuzovaného je přitom zhoršován komorbiditami, zejména [obsahuje citlivé údaje], která však není kauzální příčinou.

[12]Ačkoliv se obě posudkové komise neshodly ve stanovení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele, je zřejmé, že považovaly [obsahuje citlivé údaje] za jeho nejvýznamnější zdravotní postižení, a především vyloučily úraz ze dne 13. 10. 2008 a po něm následující nejbližší časové období jako okamžik vzniku invalidity třetího stupně posuzovaného. Také v posudku o invaliditě Okresní správy sociálního

pokračování

zabezpečení Rokycany ze dne 19. 4. 2023, č. j. [obsahuje citlivé údaje], který předložil stěžovatel v řízení o kasační stížnosti a v němž byl za stěžovatelovo rozhodné zdravotní postižení označen [obsahuje citlivé údaje], se uvádí den 4. 12. 2018 jako datum vzniku invalidity třetího stupně. Nic tedy nenásvědčovalo tomu, že tento nejvyšší stupeň invalidity nastal u stěžovatele již v blízké časové souvislosti s úrazem stěžovatele ze dne 13. 10. 2008 a že jsou v uvedeném směru závěry obou posudkových komisí nesprávné či neúplné.

[13] Za této situace krajský soud nepochybil, když si neopatřil revizní znalecký posudek a ze dvou myslitelných okamžiků vzniku invalidity třetího stupně (1. 9. 2018 a 4. 12. 2018) vycházel z dřívějšího data stanoveného posudkovou komisí v Českých Budějovicích, které bylo pro stěžovatele příznivější. S ohledem na skutečnost, že podle obou posudkových komisí nenastala invalidita třetího stupně bezprostředně po úrazu ze dne 13. 10. 2008, tedy před dovršením 18 let věku stěžovatele, nemusel se již krajský soud zabývat zněním § 42 zákona o důchodovém pojištění, jež upravuje tzv. invaliditu z mládí.

[14] S ohledem na shora uvedené skutečnosti lze konstatovat, že krajský soud věc posoudil zcela v souladu s ustálenou judikaturou správních soudů a nedopustil se ani jiného hrubého pochybení, které by vyžadovalo zásah Nejvyššího správního soudu. Ten proto podle § 104a odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[15] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 větou první a odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. již zmíněné usnesení rozšířeného senátu č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4.). Stěžovatel v tomto řízení úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu jeho nákladů. Žalované jako správnímu orgánu takové právo ve věcech důchodového pojištění nepřísluší. Proto Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. února 2024

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu